

ด่วนที่สุด

สวท. 117
วันที่ 29 เม.ย. 58
เวลา 16:30

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส15376 วิต ✓
รับที่ : 89283/58
วันที่ : 29 เม.ย. 58 เวลา : 16:20

ที่ อก๐๓๐๘/(ส.๔) ๒๐๑๔

กระทรวงอุตสาหกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงอุตสาหกรรมขอเสนอเรื่อง แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล) กำกับการบริหารราชการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency หรือ JICA) ได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่กระทรวงอุตสาหกรรม ในการศึกษาและจัดทำรายงาน “แผนแม่บทการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลในราชอาณาจักรไทย” ได้ประเมินปริมาณกากอุตสาหกรรมจากจำนวนโรงงานในประเภทต่าง ๆ ไว้ว่า มีปริมาณรวมปีละ ๖,๒๖๔ ล้านตัน เป็นกากอันตราย ๐.๘๕๔ ล้านตัน และกากไม่อันตราย ๕.๔๑๐ ล้านตัน โดยได้ระบุว่าการสำรวจพบการกำจัดกากอุตสาหกรรมอย่างไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมายหลายประเด็น ได้แก่ ๑) มีแหล่งลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีแหล่งฝังกลบมูลฝอยชุมชนที่ได้รับการรับรองจากจังหวัดและเทศบาลรับกากไม่อันตราย โดยคิดค่าฝังกลบประมาณ ๒๐๐ บาทต่อตัน ๒) มีการฝังกลบกากอันตรายภายในโรงงานโดยไม่มีวัสดุกันซึมรองกันหลุม ประมาณร้อยละ ๒๑.๖ คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปนเปื้อนน้ำบาดาล ๓) โรงงานร้อยละ ๑๗ ทิ้งกากอันตรายไปกับกากไม่อันตราย และ ๔) โรงงานร้อยละ ๕๐ และ ๒๑ ใช้บริการเก็บขนกากอุตสาหกรรม ของบริษัทเอกชนหรือร้านค้าของเก่า และของเทศบาล ตามลำดับ

ในปีเดียวกัน กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกกฎกระทรวงเพิ่มประเภทบัญชีโรงงานลำดับที่ ๑๐๕ (คัดแยกและ/หรือฝังกลบกากอุตสาหกรรม) และ ๑๐๖ (รีไซเคิลกากอุตสาหกรรมและ/หรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ใช่แล้ว) เพิ่มเติมจากเดิมที่มีเพียงโรงงานลำดับที่ ๑๐๑ (ปรับปรุงสภาพของเสียรวม) เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมกำจัดกากอุตสาหกรรม และสามารถควบคุมโรงงานเหล่านี้ให้ได้ตามมาตรฐาน และลักษณะการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ประเทศไทยมีโรงงานลำดับที่ ๑๐๑ ซึ่งรับกำจัดกากอุตสาหกรรมประเภทเดียว เพียง ๑๐ โรงงาน ได้เพิ่มจำนวนเป็นกลุ่มโรงงานลำดับที่ ๑๐๑ ลำดับที่ ๑๐๕ และลำดับที่ ๑๐๖ รวมกันมากกว่า ๑,๖๕๔ โรงงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ในขณะที่ปริมาณกากอันตรายและกากไม่อันตรายที่ขนส่งออกนอกโรงงานไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ก็เพิ่มขึ้นจาก ๐.๖๔ หมื่นตัน และ ๙.๔๐ หมื่นตัน เป็น ๑.๐๓ ล้านตัน และ ๑๒.๒๔ ล้านตัน ตามลำดับ

๑.๒ สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบัน ณ สิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีโรงงานจำพวกที่ ๓ (หมายถึง โรงงานที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.๔)) ทั่วประเทศ จำนวน ๖๘,๒๖๑ โรงงาน จากจำนวน ๑๐๗ ประเภทโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (เฉพาะโรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรม โดยไม่นับรวมโรงงานผู้บำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ได้แก่ ลำดับที่ ๑๐๑ ลำดับที่ ๑๐๕ และลำดับที่ ๑๐๖) ได้ลงทะเบียนแสดงความประสงค์ที่จะเป็นผู้ขออนุญาตจัดการกากอุตสาหกรรมของตนเองทางระบบอินเทอร์เน็ต ในระบบจัดการกากอุตสาหกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว รวม ๑๗,๓๘๔ โรงงาน หรือประมาณร้อยละ ๒๕ ของโรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมทั้งหมดในจำนวนโรงงานเหล่านี้ มีการขออนุญาตเก็บกักภายในโรงงาน (เกิน ๙๐ วัน) จำนวน ๗,๒๘๓ โรงงาน และเป็นการขออนุญาตนำออกนอกโรงงานไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล (รวมส่งออกต่างประเทศ) และแจ้งการขนส่งแล้ว จำนวน ๕,๒๙๗ โรงงาน เท่านั้น ซึ่งเมื่อคิดเป็นสัดส่วนแล้ว มีโรงงานที่ได้มีการจัดการกากอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง เพียงร้อยละ ๗ เท่านั้น

นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้ทำการประเมินปริมาณกากอุตสาหกรรม โดยใช้ “ปริมาณกากอันตรายและกากไม่อันตรายที่โรงงานแต่ละประเภท มีการแจ้งขนส่งออกไปกำจัดทั้งหมด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เทียบกับจำนวนแรงแม้รวมของโรงงานแต่ละประเภท” จากการคำนวณ พบว่า ประเทศไทยควรมีกากอันตรายปีละ ๓.๓๕ ล้านตัน และมีกากไม่อันตรายปีละ ๕๐.๓๐ ล้านตัน และเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณกากอุตสาหกรรมที่โรงงานได้ขออนุญาตออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลและแจ้งขนส่งแล้วจริงในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำหรับกากอันตราย จำนวน ๑.๐๓ ล้านตัน (หรือร้อยละ ๓๑) และกากไม่อันตราย จำนวน ๑๒.๒๔ ล้านตัน (หรือร้อยละ ๒๔) จากตัวเลขที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมประเมินในครั้งนี้

ที่ผ่านมา มีผู้ประกอบการโรงงานที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบจัดการกากอุตสาหกรรมอีกจำนวนมาก ทั้งยังมีปัญหาร้องเรียนการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมตามที่สาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งที่ดินส่วนบุคคล และปะปนอยู่ในหลุมฝังกลบขยะชุมชนจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชุมชน และอาจจะปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมทั้งดิน แหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน สร้างปัญหาต่อเนื่องลูกหลานต่อไป จากสถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับโรงงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๗ รวม ๓ ปี ติดต่อกัน มีจำนวน ๑๑๑ เรื่อง เป็นเรื่องลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม จำนวน ๒๐ เรื่อง หรือร้อยละ ๑๘

ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับกากอุตสาหกรรมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กากอันตราย จะต้องได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อสถานประกอบการเอง ที่จะสามารถประกอบธุรกิจได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีความพร้อมสามารถรับมือได้กับการกีดกันทางการค้าที่ประเทศผู้ซื้อหรือคู่ค้าใช้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในอนาคต กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม จึงได้จัดทำแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ขึ้น

๑.๓ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีมติเกี่ยวกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรม ในระยะเวลา ๔ เดือน (ธันวาคม ๒๕๕๗ - สิงหาคม ๒๕๕๘) สรุปได้ดังนี้

๑.๓.๑ รับทราบผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้บูรณาการการทำงานเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน เป็นต้น รวมทั้งจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างค่านิยมในการทิ้งขยะของประชาชนให้ถูกต้องและกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทางฯ ซึ่งสำหรับกระทรวงอุตสาหกรรมมีส่วนที่เกี่ยวข้องและจะต้องรับไปดำเนินการ ดังนี้

๑) มาตรการลดขยะมูลฝอย กำหนดให้ (๑) ผ่อนปรนระเบียบเกี่ยวกับการนำวัสดุรีไซเคิล/กำจัดง่าย เพื่อเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์ในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ต้องขออนุญาต และ (๒) สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) มาตรการจัดการขยะมูลฝอย

สำหรับการจัดเก็บขยะมูลฝอย (กลางทาง) กำหนดให้ (๑) ออกระเบียบตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้รถขนส่งกากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายทั่วประเทศติดตั้งระบบการติดตามยานพาหนะโดยใช้เทคโนโลยีผ่านสัญญาณดาวเทียม (Global Positioning System : GPS) และ (๒) กำกับดูแลการขนส่งกากของเสียที่เป็นอันตรายอย่างเข้มงวด

สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย (ปลายทาง) กำหนดให้ (๑) ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม (๒) เข้มงวดกับโรงงานที่ก่อกำเนิดของเสียอันตราย และโรงงานที่รับกำจัดของเสียอันตรายให้ปฏิบัติตามกฎหมาย (๓) สนับสนุนการเพิ่มโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดของเสียอันตรายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค และรับกำจัดของเสียอันตรายชุมชน และ (๔) กำหนดอัตราค่ากำจัดของเสียอันตรายชุมชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับภาระค่ากำจัดได้

๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย กำหนดให้ (๑) ส่งเสริมองค์รภาคเอกชนและห้างสรรพสินค้าในการลด/เลิกการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม (๒) สนับสนุนการผลิตผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ และ (๓) สำรวจข้อมูลปริมาณการผลิตและการใช้แผงเซลล์แสงอาทิตย์ และจัดทำแนวทางการจัดการและกำจัดเมื่อหมดอายุการใช้งาน

๑.๓.๒ มอบให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นไปตาม Roadmap ต่อไป

๑.๔ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๔.๑ การดำเนินการตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรม

๑) มาตรการลดขยะมูลฝอย กระทรวงอุตสาหกรรมโดยกรมโรงงาน
อุตสาหกรรม ได้จัดทำร่างประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ยกเว้นการขออนุญาตนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุ
ที่ไม่ใช่แล้วที่ไม่เป็นของเสียอันตรายออกนอกบริเวณโรงงาน พ.ศ. และผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นแล้ว
เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ ขณะนี้อยู่ระหว่างการทบทวน เพื่อนำเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
พิจารณา ก่อนลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๒) มาตรการจัดการขยะมูลฝอย

สำหรับการจัดเก็บขยะมูลฝอย (กลางทาง) กระทรวงอุตสาหกรรมโดย
กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขใบอนุญาตมีไว้ใน
ครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๕๕ ไว้แล้ว โดยระเบียบนี้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่
กำหนดเงื่อนไขให้กับผู้ได้รับใบอนุญาต สำหรับยานพาหนะที่มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อการขนส่ง
ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมไว้แล้ว จำนวน ๓,๔๒๖ คัน ต้องติดตั้งระบบการติดตามยานพาหนะ
โดยใช้เทคโนโลยีผ่านสัญญาณดาวเทียม (Global Positioning System : GPS) โดยเชื่อมโยงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์
เข้ากับระบบติดตามยานพาหนะของกรมโรงงานอุตสาหกรรม นั้น ที่ผ่านมามีได้มีการบังคับใช้ประกาศดังกล่าว
เนื่องจากขาดระบบติดตามยานพาหนะ แต่ในปัจจุบันประมาณ ๒๕๕๘ นี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับการจัดสรร
งบประมาณเพิ่มเติม จำนวน ๑๔ ล้านบาท เพื่อนำมาพัฒนาระบบติดตามยานพาหนะ เมื่อพัฒนาและติดตั้ง
ระบบเชื่อมโยงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์แล้วเสร็จ และสามารถใช้งานได้ ก็จะสามารถบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการ
กำกับดูแลการขนส่งกากอันตรายอย่างเข้มงวดได้ในทันที

สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย (ปลายทาง) กระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบาย
เข้มงวดทางกฎหมายกับผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมรวมทั้งเร่งรัดให้โรงงานผู้ก่อกำเนิดของเสียอันตราย
ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งจะเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมายกับผู้ลักลอบทิ้งอย่างเด็ดขาด โดยจะแก้ไขบางมาตรา
ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

สำหรับการสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมากระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำโครงการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรม
ประเภทอาหาร โลหะ และเคมี รวมแล้ว จำนวน ๑๒ โครงการ เพื่อเป็นฐานข้อมูลไว้ใช้ประโยชน์ของประเทศ

สำหรับการสนับสนุนการเพิ่มโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรม
อันตรายให้กระจายครอบคลุมทุกภูมิภาค ซึ่งปัจจุบันมีโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดกระจายตั้งตามภูมิภาคต่าง ๆ
เพื่อรองรับกากอุตสาหกรรม จำนวน ๑,๖๕๔ โรงงาน เมื่อคิดเป็นสัดส่วนจำนวนโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัด
กากอุตสาหกรรมต่อจำนวนโรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมแล้ว ทั่วประเทศมีค่าเฉลี่ย ประมาณ ๑ ต่อ ๔๐
แต่เมื่อพิจารณาแต่ละภูมิภาค พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการกระจุกตัวของโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรม
สูงสุด โดยมีสัดส่วนประมาณ ๑ ต่อ ๑๒ ภาคกลาง ๑ ต่อ ๔๔ ภาคตะวันตก ๑ ต่อ ๖๕ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๑ ต่อ ๑๐๑ และภาคเหนือ ๑ ต่อ ๑๐๒ ส่วนภาคใต้มีโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมหนาแน่น
น้อยที่สุด โดยมีสัดส่วนประมาณ ๑ ต่อ ๑๒๑ ซึ่งจากข้อมูลเบื้องต้นนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีแผนงานใน

การศึกษาพื้นที่รองรับกากอุตสาหกรรม จำนวน ๖ แห่ง ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกากอันตราย หรือจัดตั้งนิคมบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมแบบครบวงจร ให้เพียงพอและเหมาะสมกับการกระจายตัวของโรงงานตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยแผนงานนี้กำลังดำเนินการอยู่ภายใต้การสนับสนุนด้านวิชาการจากกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และมีกำหนดให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

สำหรับการกำหนดค่ากำจัดของเสียอันตรายชุมชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับภาระได้นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมยังไม่มีเครื่องมือกำหนดราคาได้ เนื่องจากราคาค่าบำบัด/กำจัดในขณะนี้ เป็นไปตามกลไกทางการตลาด หากมีปริมาณของเสียส่งเข้ารับการบำบัด/กำจัดเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยในการบำบัด/กำจัดก็จะลดลง แต่กระทรวงอุตสาหกรรมสามารถกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงงานผู้รับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทได้ เพื่อให้ผู้รับบำบัด/กำจัดดังกล่าวมีต้นทุนและราคาที่เป็นธรรมเท่าเทียมกัน

สำหรับการลดเลิกการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรมได้สนับสนุนผ่านโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) ส่วนการสำรวจข้อมูลปริมาณการผลิตและการใช้แผงเซลล์แสงอาทิตย์อยู่ในแผนการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว

๑.๔.๒ แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ของกระทรวงอุตสาหกรรม นอกจากการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอุตสาหกรรม ตามข้อ ๑.๔.๑ แล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดแผนงานเพื่อการจัดการกากอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ภายใต้แนวคิดการเปลี่ยนกระบวนการดำเนินการกำกับ ดูแล กากอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางอย่างครบวงจร ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ ผู้ก่อกำเนิดของเสีย (Waste Generator) ผู้ขนส่งของเสีย (Waste Transporter) ผู้บำบัด/กำจัด/รีไซเคิลของเสีย (Waste Processor) รวมทั้งผู้กำกับดูแลของเสีย (Waste Regulator) ด้วย เพื่อให้กากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบบริหารจัดการได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ โดยบางส่วนของแผนนี้ สามารถตอบสนองแผนงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายได้ด้วย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ที่จัดทำขึ้นนี้ จะถูกใช้เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลต่อแผนปฏิบัติงานและงบประมาณของกระทรวงอุตสาหกรรมในระยะ ๕ ปี ตลอดจนจะมีผลต่อเนื่องถึงการพัฒนากากอุตสาหกรรมของประเทศต่อไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีได้ทราบก่อน

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้สามารถใช้แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้สามารถปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคได้ทันการณ์ และสอดคล้องกับการขอตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของหน่วยงานภายใต้แผนนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

๔. ความสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๑ วัตถุประสงค์ของแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

๑) โรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.๔) ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีการแจ้งการประกอบกิจการแล้วเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาต เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๕ ปี

๒) มีการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ขนส่งกากอุตสาหกรรม โดยเฉพาะยานพาหนะขนส่งกากอันตรายทุกคัน โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานราชการเครือข่าย และระบบการติดตามยานพาหนะโดยใช้เทคโนโลยีผ่านสัญญาณดาวเทียม (GPS)

๓) โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้บำบัด/กำจัด/รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานลำดับที่ ๑๐๑ ลำดับที่ ๑๐๕ และลำดับที่ ๑๐๖ ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับการตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน (Third Party) ทั้งทางตรง โดยวิธี Post Audit/Inspection และทางอ้อมโดยวิธีสุ่มตรวจเอกสารกำกับของเสีย (Waste Manifest) เพื่อให้การประกอบกิจการโรงงานถูกต้องตามกฎหมายและหลักวิชาการ

๔) เจ้าหน้าที่ผู้กำกับ ดูแล และผู้อนุญาตมีวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน และมีการถ่ายโอนอำนาจให้แก่หน่วยงานระดับจังหวัด รวมทั้งมีเอกชน (Third Party) ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๔.๒ เป้าหมายของแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

๑) โรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมในประเทศ เข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาต เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องปีละอย่างน้อย ๑๒,๐๐๐ โรงงาน เป็นระยะเวลา ๕ ปี

๒) กากอุตสาหกรรมอันตราย และกากอุตสาหกรรมไม่อันตราย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักวิชาการ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๕ ปี เป็นปริมาณปีละ ๐.๔๗๓ ล้านตัน และ ๘.๐๑ ล้านตัน ตามลำดับ

๔.๓ ยุทธศาสตร์ของแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การควบคุม/กำกับดูแล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ประสงค์จะปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง และลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเป็นขั้นตอน (เริ่มจากสั่งการปรับปรุงแก้ไข สั่งหยุดโรงงานชั่วคราว และไปจนถึงการสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน) เพื่อให้มีจำนวนโรงงานที่มีการจัดการกากอุตสาหกรรมอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความร่วมมือและแรงจูงใจกับผู้ประกอบการและประชาชน มีเป้าหมายเพื่อให้มีความตระหนัก ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการกากอุตสาหกรรม และมีระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถรองรับปริมาณงานและผู้ประกอบการสามารถใช้งานได้โดยสะดวก รวมทั้งการเพิ่มรางวัลสินบนนำจับจากค่าปรับผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม สำหรับประชาชนผู้แจ้งเบาะแส

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งด้านวิชาการ เทคโนโลยี การจัดหาพื้นที่รองรับการจัดการกากอุตสาหกรรมในอนาคต และร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม ตรวจสอบการขนส่งกากอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การแก้ไข/ปรับปรุงกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษ ให้สามารถติดตามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับกากอุตสาหกรรม (เพิ่มโทษจำคุก) แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย และออกระเบียบให้เจ้าหน้าที่รัฐมีวิธีปฏิบัติงานควบคุม ที่ชัดเจน ลดการใช้ดุลพินิจ

๔.๔ กิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ภายใต้แผนฯ ดังกล่าว จึงเห็นควรดำเนินโครงการและกิจกรรมสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๓๖ กิจกรรม

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

- ไม่มี -

๖. ผลกระทบ

- ไม่มี -

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

- ไม่มี -

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ ข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในคราวประชุมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ในเรื่องขยะและสิ่งแฉดล้อมนั้น ได้สั่งการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรมเร่งกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาขยะ การกำจัดน้ำเสียจากโรงงาน รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ โดยเริ่มต้นจากการให้ทุกส่วนราชการดำเนินมาตรการแยกประเภท และบริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ให้พิจารณาการใช้พื้นที่ราชพัสดุหรือพื้นที่ทหารก่อน

๘.๒ ข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องในคราวประชุมคณะรักษาความสงบแห่งชาติครั้งต่างๆ ที่ผ่านมายังได้มีการสั่งการในเรื่อง การทบทวนโครงการ/งานเพื่อนำมาบูรณาการร่วมกัน การคำนึงถึงผลตอบแทนที่ประเทศจะได้รับ การยึดหลักการดำเนินการเชิงรุก ป้องกันการเกิดปัญหา และแก้ไขปัญหาในระยะยาว การใช้พลังงานทดแทน การกำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนตั้งโรงงาน การจัดตั้งศูนย์เพื่อให้บริการด้านต่างๆ การส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศให้ปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น การส่งเสริมการประหยัดพลังงานและไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และการถ่ายทอดองค์ความรู้

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

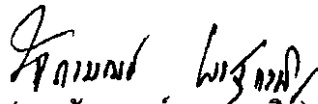
ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงอุตสาหกรรมขอนำเรียนเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ สำหรับเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป และขอความอนุเคราะห์หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือแก่กระทรวงอุตสาหกรรม และช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแผนการจัดการกากอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน และทำให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งรัฐและเอกชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจักรมณต์ ผาสุกวนิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สำนักบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม

โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๔๐๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๔๐๐๓